

Излази Недјелом.

Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 5 ф., на по год.
3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новчака.

За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франка, на по
године 10 франка, на чет-
врт године 5 франка.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Прислања ишаће се у
платоник поштом, које
предплаћују се на Цетињу, а
које се и картом могу
уносити на пошту у Цетињ
Долни плаћу се уредом
Долни Рукотиса и Цетиња

За оштећена ишаће се од
реда ишаће за оштећена
и на дужи вријеме ишаће

ЦЕТИЊЕ, 7. Јула.

Ваља да поменемо на овом мјесту још и све друге користи, које би нам дошле отуда, нити бисмо добрим комуникацијама отворили богате изворе нашег народног благостања.

Ту нам прије свега пада на памет јавни кредит наше државе.

Да је данас свакој држави кредит од потребе, то нам није нужно доказивати. Видимо својим очима, да највеће државе не могу да буду пиједнога часа без кредита. Ванредне потребе часком настује код свих, а ове се не могу подмирити из редовних прихода, него тек употребом јавног кредита. Која га има, благо њој, јер се никад неће изћи у неприлици; сваки апел њен на новчана тржишта свјетска налази драговољног одзива; расположиви капитал стављају јој се на диспозицију и она је у стању да подмири ма какве непредвиђене потребе.

Која га нема, тешко си га њој! Ту је онда мука и натсга, повучи и потегни! Напави каква год непрецијена потреба, зјапи јој створена чешура, а нема чим да се подмири. Ваља и. пр. ратовати, а нема се су чим; пада испусти буди какву обавезу, а касе празне, земља без кредита. На сваки апел капиталите чине се глухи, окрећу леђа. Ту је готова погибија!

За то се све државе својски старају, да на свјетским новчаним тржиштима оскују, развију и утврде јавни кредит свој.

То државе чине истим начином, као и приватни дуди, јер је јавном државном кредиту иста подлога као и приватном.

Кредита не може бити без повјерења, а повјерење се не може стећи без моћи да се примљене обавезе испуне. Кредита може дакле само ондје бити, гдје има и повјерења и капитала; гдје нема ни једног ни другог, или гдје има испјерења а нема капитала, или има капитала а нема повјерења, ту ни кредита бити не може.

Како се повјерење у свијету те-че, то је више морална страна овога питања, о којој ондје не може бити ријеч. Довољно је напоменути, да је оно на сваки начин претходно и без-условно нужно, јер без повјерења не помажу много ни најиздашчији извори народног благостања. С тога и мора бити један од главнијих задатака сваке владе, да својим радом и својим програмом стече у свијету потребно јој повјерење.

Једна од главнијих подлога за те-циво повјерења у свијету дежи бан у разумној народно-привредној политици владе. Кад свијет види, како влада једне земље сву бригу своју на то обрће, како ће подићи материјално благостање свог народа, онда се у свијету спажи повјерење к земљи којом таква влада управља, а с повјерењем расте и готовост, да се тој земљи притече у помоћ у случају какве потребе њене, разумије се, ако поред тога та земља има и моћ, да узвјемено поштено, савјесно и на пријеме врати.

Наша земља, стојећи до скоро у ванредним одношајима, није ни могла уздизати никаквога новчаног кредита у свијету. Гдје се мјечито ратује, ту ћуте не само музе и закон, него и кредит. О окове потоњем није могло бити ни збора. Ако је и то требало земљи, то се морало добаћати на најпримитивнији начин. У осталом, ни сама потреба кредита није могла бити особито велика, јер осим нешто

праха и олова није било у старој Црној Гори ништа друго, рашта би се морало жељети „да се има која нара више.“

Данас је и то већ другачије. Црна је Гора постала уређена, призната држава са формалним међународним значајем. Тај значај има за њу важност не само са правног, него и са народно-привредног и финансијског гледишта. Она већ заузима и ази врло скромно, али ипак неко мјесто у финансијском свијету. У главној књизи новчаног тржишта свјетског отворена је и за њу једна мала страна. О њој се води рачун, колико толико. Кредит је њен у постанку.

А кад је тако, може ли нам онда равнодушно бити, како ће се наш јавни кредит развити у свијету?

Не, никакo!

За то и поздрављамо с радошћу сваки корак, свако предузеће наше владе, које је да то упућено, да развије, осигура и укријени јавни кредит наше земље на страни.

Међу те кораке и та предузећа рачунамо ми у првој линији и грађење добријех путова по нашој земљи. Ови путеви служе нам не само на то, да повећају и убрзају народно-привредни промет и обрт у нашој земљи и тим начином подигну материјално благостање народа, него ће још много допринијети, и то у двојаким правцима, к томе, да се наш јавни кредит у иностранству повисе: прво тијем, што ће страни свијет увидјети, да ми нијесмо само ратнички народ, него да се умјемо на своју корист послужити и мирним временом, трудом се и плетјућајући из свих сила, да на пољу народне привреде напакнамо што смо нитетили на крвавом пољу рата и бојева, и да сирсимо све услове, који ће нам осигурати поред наше политичке слободе и независности још и материјалну народно-економску самосталност.

Кад нас свијет види, да тако радимо, он ће у нама упознати једнога члана више у радничком колу човјечанства, у које се примају само они народи, који су кадри и вољни, да радом својим допринесу поштење к општем напретку рода људскога.

То ће бити за нас велики добитак, јер ће нам то отворити морални кредит у свијету.

Но и у другом правцу најаћ ћемо ми своју корист од тога рада. Добра саобраћајна средства, добри путеви створиће нам и саму материјалну, стварну подлогу јавног кредита т. ј. поставиће нас у стање, да можемо свијету показати, да ми не само за-служујемо вјеру него и да имамо моћ да својим обавезама потпуно и савјесно одговоримо.

Казали смо већ напријед, да би нам добри путеви отворили велико благо наше земље: шуме наше, које за сад лежи на нас законано. Као што нам то благо не може доносити скоро никакве користи, док до њега не допру добри путеви, тако нам оно не може служити без тих путева ни за подлогу нашег јавног кредита. Која вајда пмати огромне шуме, кад се до њих не може допрети? Ако би нашој влади дошла каква год ванредна потреба у новцу, она га не би могла нагдје у свијету добити на те шуме, до којих нико допрети не може, с којима се нико користити не може без велике муке и огромних трошкова.

Имамо дакле у шумама јаку материјалну подлогу за јавни кредит,

али је та подлога изазорна, иши у ваздуху све дотле, докле не оградиш добре путеве до наших шума, те их на тај начин саставиш са напјењем и свјетским трговинама.

Ето доказа, да ће нам добри путеви, добре комуникационе мреже кроз цијелу земљу поред осталог послужити и увећању и оспажењу нашег јавног кредита давши му јаку материјалну подлогу, а с оспаженим кредитом мање се стријеш од свакога непредвиђеног случаја а поузданије се ради и корача на трудном пољу материјалног унапређења земље и народа.

Ако истини одговара садржај дешет, коју је добио италијански лист „Тајмс“ из Шангаја и коју у данашњем листу саопштили смо, онда би могло доћи до крвавог сукоба, до правог рата између Кине и Француске.

У тој делини јавља се, да је влада кинеска одбила захтјеве француске одвојено ратне напавде, и да не хоће да новуче војску своју на траг, као што Французи траже.

Кад је Француска иза повреде углавног уговора од стране Кинеза поставила горње захтјеве, она је без сумње свремна би а сваки могући случај. Према томе није очекивати, да ће ова сада понусти од тих захтјева и узмаћи на траг пред Кинеза. Остаје даље у изгледу ово двоје: или ће се Кинеска још један пут размислити на лијесно пристаћи на оно што Французи од ње траже, или ће се соколов с дугачким перичком охрабрити, да ухвати у кошта јунаке са мрежним варварима јевропског запада.

Које ће се од тога двога догодити, то је тешко шапријед прорећи. Али у сваком случају овај сукоб са Кином не може бити Французима угодна ствар. Не може бити због тога, што измад неће мара имати нити ће икад бити сигурни са својим државама на онима странама. Ето то се лијесно видјело и на потоњем уговору, који није трајао тако рећи ни колико од петка до суботе. Тако ће бити и са сваком другим који се склопи између Кине и Француске. Не ће дакле бити од велике вајде, ако сада Кинези и повусти, јер ће првом згодном приликом опет на ново затегнути жице.

Не повусти ли пак, онда је још горе, јер онда мора доћи до правог рата између Кине и Француске. Сваки је рат велико зло, по готову рат у дашким крајевима свијета, необиљвија са Јевропљанима. Неход је прегор немишљитан; али рењимо да би и побједили Французи у том рату, која вајда, кад су Кинези неистребиви, те ће им опет досађивати кроз неколико година? А побједа ће Французима скупо стати и у новцу и у људима и у другим пошљеницама тога рата.

Да не наводимо другијех пошљеница, довољно је да се осврнемо на велику напаст која је почела пристијати Јевропи. Нема сумње да је и она напаст изод неистејне колонијалне политике, која је овладава међу првим и највећим народима Јевропе. Не знамо, од куда је дошла клица те напасти, да ли из Мексика или из Тонкина; али је на сваки начин из оних крајева, и Јевропа има данас да благодарни колонијалној политици Италеске и Француске, што ће се можда њено становништво ове године доестковати.

Французи су се занијели за великим западно-индијским царством, те се утркују с Италесима. А не миде ли агр, да се и она сама парасе своје колонијалне политике, и да своје огромне државе у свијету осјећају на себи као велики неки терет? На што је имати толике државе у свијету, кад се на одржање њиховог мора да троши толика домаћа снага, да према томе сва корист ишчежава? Француска има свој задатак у Јевропи; но она је за Јевропу у толико слабија, у колико се више троши на страни, у далеком свијету. То је таман добро дошло њеним непријатељима јевропским, који у по-таји слатко тару руке, кад виде, како Француска узлаже своје силе у неплодна колонијална подuzeћа и бина тијем све слабија на рођеном огњишту.

Французи су и овом приликом могли искусити, да и за народе про-једи оно правило, које каже, да се у добру не ваља понијети. Они су добро прошли у Тонкину, и то их је замијело, да се још дубље упусте у колонијална подuzeћа са смјеровима тријумфатора. Али гдје је среће, ту је и несреће. Французи су данас у опасности, да страдају са двије стране: прво са колере на домаћем огњишту, друго са сукоба крвавога с Кином.

Свака елементарна несрећа — а таква је без сумње и колера — чини ужасан морални притисак на народ, који спаје. Гдје таква напаст напје, ту престаје све друго, јер свака се себе боји. У читав народ уије страх, а гдје страх влада, ту стане и памет и срце. Страх је ондје у толико јачи, што опасност долази од непријатеља, који се не види и не чује, и против којег, бир за сада, нема оружја за одбрану.

Не дај Боже, али лако се догодити може, да од Француза колера учини оно, што од њих напад не би могла учинити ни Кинези ни — Виетмаро.

Лепија је ово — истина грозна али ипак лепија — за јевропске спеле, да би се се више чинило старати за Јевропу него за Азију и Африку, и да је гријех неопрости, да се ради интереса новеијех држава народи јевропски доводе у опасност, да буду деестковани. Ово је не само гријех неопрости, него и права биједи, која се баш да то што је пусти биједи највише сажаљивати мора. Јер нити су сва друга зла на свијету сирам ове биједи и овога, ала, са по-јега сваки дан толике жртве падају? А нити су народи јевропски Богу згријешили, да они морају страдати зарад интереса поједилијех?

Ето ако сада опет дође до рата између Француске и Кинеза, не ћемо ли опет кроз коју годину дочекаати нов помор у Јевропи? Ко ће онда да одговара за главе које лећу од казне год зараве? Ко ће да напакна огромну штету, која ће да настуни у Јевропи са губитка толике радне снаге?

Добра би било, да се њеродрини крутови и радосни државници мило подубље размисле о сјема оних рита-ница и да прегну лијечити зло са са-мом коришћу и готову.

Знамо ми врло лијесно, да ала на-када не може постати са ове „на-чешне дотиче“. Али ако се мора тр-ијети биједи и несрећи, којој можда данас не може лијесна наја, не би тре-

бало објасно изазивати напасти и посреће, које се лако могу избјећи, само ако се заузимају извјесне асимирације извјесних народа. Зар за то, што Ниглези и Французи теже за обогаћењем помоћу експлоатисања туђијех земаља — зар за то морају други народи да подносе колеру и свакојаке друге напасти, без којих се лако бити може?

Много би боље било, да ти правни и најмоћнији народи предњаче другима не у ратовима и у ослањању туђијех земаља, него у побољшању свемоног моралног и материјалног стања човјечанства, у могућем отклањању свијех друштвених, политичких и економских зала, која тако немилнице сатиру многобројне редове рода људскога.

За те послове требале би нам конференције и конгреси, а не за пријепоре и шарбе око тога, ко ће више туђегу затражити и који ће кога у том послу надмудрити и надлукавити. Онда би много мање било страха од дипломата и од опаснога катајног лагу-мапа јевропскога друштва са стране онијех, који у људости и бијесу својем држе да за то друштво нема другог лијека н'ако петролеј и динамит, и да се оно највише има претворити у политичку кашу, на тек онда из њега моделовати нови здрав створови.

Овај подземни бијес јевропски, који пријети да претвори јевропско друштво у табулу разу, прекинуо би се свијем свој паклени рад или би га бар знатно утажио, кад би се озго почело дијелити социјално и политичко зло, које заоста постоји у Јевропи.

Али на што даљи разговор, кад су то гласови, који су подобни ономе те више у пустињи?

Опет су прашки „Народни Листи“ пуни свакојаквих вијести о Црној Гери. Није вриједно ни да наводимо те вијести овдје по реду. Свијет их је читао по разнијем листовима, јер су на својој стране раструбљене, и коме је доста да се начита занимљивих ствари, тај је у њима имао довољно наслада. Вијести су те донесла занимљиве.

Али друштво ствар изгледа, кад се пита, шта је у тим вијестима истинито? На то питање морамо одговорити, да у њима ништа није истина, дакле је све измишљено.

Ми вијесмо позвани, да учествујемо поштовану редакцију „Народних Листа“, како ће свој лист уређивати. Али свакако не служи ни најмање на подизање угледа том листу, кад редакција његова не пази од кога доноси прима и не разабירה много за истинитост онога што јој се доноси, него се задовољава измишљеним стварима. Ми смо се томе навикли код бечкијех листова, на смо већ према свему што они о нама јављају, постали прилично равно-

душни. Али вијесмо се надали, да ће и „Народни Листи“ пасти на исте гране. То нам је баш као ради самога тог листа.

Српска ствар пред хрватским сабором.

Јавили смо у своје пријеме, како су Срби посланици на сабору хрватском поднијели приједлог, по којем би се имали уредити одношаји црквено-школске аутономије Срба православне вјере у краљевинама Хрватској и Славонији, као и о употреби ћирилице.

Сабор хрватски изабрао је из своје средине одбор, који је имао да расправи тај приједлог и да о њему поднесе сабору извјештај.

Одбор је изабрао тај посао и поднио је сабору извјештај, који у грозном му стилу и језику овако гласи:

„Високи саборе!

Одбор ад бое од једанаест лица изабрао на овом високом сабору у 91 саборској сједници од 24. Јуна т. г. у сврху претходне расправе по г. д-ру Јовану Суботићу и другима донесене законске основе о уређењу посала, снадајућих на црквено-школску аутономију Срба исповједника грчко-источне цркве у краљевинама Хрватској и Славонији, као и о употреби ћирилице узео је ову основу у својим сједницама од 4., 6. и 7. Јула т. г. у претрес.

У одбору владала је у том погледу једнодушност да имаде законодавство краљевина Хрватске и Славоније једном за свирот аутономија Срба исповједника грчко-источне вјере у пословима њихове цркве, школе и амо односењих се заклада, како се је иста развила тецајем досадашњих времена на основу привилегија, те како фактичним животом у границама краљевина Хрватске и Славоније живи, заузети своје ствари, а и у том се нијесу никакво разилазила мишља у одбору, да ваља ову аутономију начелно признати и на законити темељ поставити, не упуштајући се ни у какво набрајање и узавоњење појединих повластица, унутар и преко којих иста аутономија битише.

По ударајући тој аутономији овако за будућа времена законити темељ, на ком ће она посредством својих привилегија самостално даље постојати и развијати се, није одбор ни за часак с вида пустио потребу, оградити тому останку и даљем развоју, — управо, јербо имаде самостално бити, — према стањом му темељу исто тако стање међе, за да и у даљем току времена не претрпи устав ових краљевина и њихове законске уредбе никоју промјену у правима настајућима изван круга њиховог једино на то позваног законодавства.

Овакову гаранцију тражио, па и нашао је одбор у уставним путем вршити се изајућем надзору Његовога Величанства и у свим земаљским законима ограничавајућим постанак и останак сваке ине с њима неоподударајуће се повластие институције.

Гледе навода земаљских закона у упатној законској основи са горе обилежењем дохватом био је одбор такођер поже сугласан, по разилазила су се мишља, какав видиви изражај у закону имаде задобити гаранција лежећа у уставном надзору Његовога Величанства.

Није било разлике мишља у том, да

се тај надзор не може и не смије на начин схватити, мошто те устав краљевина Хрватске и Славоније, извршито законски чланак I.: 1868 у својим §§. 47., 48. и 50., те зад. чланак II.: 1869 у својим §§. 2., 3., 9. и 11. установљује, — ал дочим су једини назријевали, да је за обезбјеђење овакова надзора посве достатно нестати у закону условку: „уставним путем вршити се имајуће право врховнога надзора Његовога Величанства“ без нарочитога позива на тај законски чланак, јер се под овим ријечима не може ипо разумијевати, по темељним државним законом, државноправном наредом, и осталим законским уставима за наше краљевине обилежењем начин, полазила су други са гледишта, да би ваљало свакако тај придржај права врховнога надзора Њ. Величанства Краља“ боље ористати доданим изрично, да се тај надзор имаде у смислу зак. чл. I. год. 1868 и чл. II. год. 1869. „За онег ових краљевина вршити уставним путем преко бана односно кр. зем. владе“.

Потоњи иззор тражио је своје упутиште у размагљању, да пошто се с никоје стране некаки директи у јединство конгреса за грчко-источну српску митрополију карловачку, потребан је свакако у погледу аутономних посала Срба исповједника грчко-источне цркве споразумак између влада краљевине Угарске те краљевина Хрватске и Славоније, на баш с тога ваља дати нашој ексекутиви у самом закону смјер за тај споразум.

Насупрот нашој је први иззор своје оправдање у том, што није угарска легислатива у свом истовјетном, истих вјерских исповједника се тичућем зак. чланку IX. године 1868 и то §. 3. дала паражаја самому начину споразумка, препунтајући такав својој влади, и што ваљало наш сабор може вршити контролу над владиним чиницама контроловати и тај споразумак, па до згоде узардити око одстрањена есенцијално немоготног или противуставног споразума.

Тако нађе већином гласова онај иззор свој одраз у законској основи, те буди у том погледу основа предлагатеља, који није наглашавао овај уставни начин превластита надзора, надопуњена, и јаснијим поретком ријечи, који је изван сваке двојбе стањом, да се не само рјешавање, већ и упуравање посала Срба исповједника грчко-источне вјере имаде кретати унутар граница и у сугласју земаљских закона, први параграф законске основе коначно редигован.

Висока влада, заступана у одбору, изјавила је истина, да ће своје становиште обилежити текар напротив одбором донешеној основи, примјетила је ипак нарочито, како она назријева некину ингеренцију обезбјеђењу тако постигнутом формулацијом.

Код другог чланка ове основе није се могао одбор отети објазни, да по предлагатељима донешена условка његова са својим истичањем „института црквено-школског аутономијом установљених“ неисклучује таково тумачење, да би се по њој и настави институти ове аутономије подупирати имали поразмјерно из земаљских средстава, што баш неби одговарало начелу равноправности, па је с тога одбор, уважавајући управо начело равноправности у правном у онђе, а напонос у државном животу ових краљевина, дао већином гласова предност онаковој стилизацији тога другог параграфа, да ће само бого-

штоване сархо исповједника вјере грчко-источне попут истовјетних сархо исповједника католичке вјере добивати праведну сурзмијерни принос из земаљских средстава.

Код употребе ћирилице, коју Срби исповједници грчко-источне цркве поштују као особито своју, био је одбор сугласан обавром, што је ово писмо за дрешно доба у хрватском народу било много уважавано, а и сада се његово понављање потребним осјећа, ал је ипак одбор само у толико могао сугерирати, да се с једне стране употреба ћирилице неисклучује у неоправдану запрјску узлазности епископа власти а странава, а да се с друге стране у интересу јавне службе уздржи и надале латиница, коју има свакоја становник ових краљевина познавати, у неисклучивој употреби за широтније уредовање и дописивање земаљских власти, за које једино може дакако ова одредба успиједити.

Тако иди предлаже истовјетни одбор високом сабору прилику законске основи на уставно претресивање и прихвата.

У Загребу, 8. Јула 1884.

Одбор за претходну расправу по д-ру Јовану Суботићу и другима донешене законске основе о уређењу посала, снадајућих на црквено-школску аутономију Срба исповједника грчко-источне цркве у краљевинама Хрватској и Славонији, као и о употреби ћирилице.

Ј. Вукотиновић с. р.

председник.

Ф. Арнолд с. р.

извјеститељ.

Законска основа

о уређењу посала, снадајућих на црквено-школску аутономију Срба исповједника грчко-источне цркве у краљевинама Хрватској и Славонији, као и о употреби ћирилице.

§. 1. Срби исповједници вјере грчко-источне у краљевинама Хрватској и Славонији, станујући у епископ самосталној митрополији, власни су у придржају устаним путем вршити се имајуће право врховнога надзора Његовога Величанства своје послове цркве, школе и овамо односењих се заклада унутар граница земаљских закона у свом епископ паролно-црквеном конгресу, сазаном након претходне пријаве Његовом Величанству периодично по патријарху митрополиту епископ, за све исповједнике исте цркве, снадајуће на патријаршију и митрополију епископ, самостално рјешавати, уређивати, те по својим органима руководити и њима управљати у смислу устапова, створених на тим народно-црквеним саборима и одобрених по Његовом Величанству.

§. 2. Исповједничка исте вјере ујачава се на темељу начела равноправности из земаљских средстава размјерни принос у сврхе боготитовне.

§. 3. Код свих земаљских области у краљевинама Хрватској и Славонији саободно је странкама служити се писмом ћирилицом као и латиницом.

Онда, гдје Срби у повећем броју живе, имаду се од првих модба и рјешених странкама ћирилицом писмом на ћирилицом писане поднеске издавати.

§. 4. Извршење овога закона повјерава се бану.

Ј. Вукотиновић с. р.

председник.

Ф. Арнолд с. р.

извјеститељ.

Бој код Лагсона.

О овоме боју између Кинеза и Фран-

ЛСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

ЧИСТОТА КУЋЕ И ЛИЧНОСТИ.

(Свршетак).

Лица, која рукују са шећером (посластичари) и са хмијским производима (бакали, апотекари); лица, што су у додиру са животињама (карвени лекари) или животињским производима, (кројачи, пријевари, чисточи прохода, дрндари куне, перја, коњске длаке), морају особито пазити на чистоћу, ако су ради да избјегну опасне и упорне кожно болести. Не само што ће своје руке често прати у до-ста воде, него ће их још мажати са глицерином или маслом; сваки пут кад се има бјести нечиствог и опасног додира, ваља чине масним намазати руке од прстију до лаката. Ни рача нест компромете шадни (ако је допуштено, да се мало с великим сравом) зашто ми не би применили ове претписе и на лекаре, бабике, дојиље?

А лица, која су највише изложена прашини, као што су опшари, циглари, камелари, пекари, млињари, они што сују и вјере брашно, производе експирну (амидон), раде с гипсом, тргују са старим крпама и ладинама, чешљају и тресу вуцу и т. д., морају често мијешати своје одјеће, чистити прашину четком и прибојавати, што се више може, к умивању и са-њама.

Знатлија ће лако схватити важност свију ових правила чистоће, ако хигијенска друштва и популарни ивјески уму насте у брзгу да распростиру по народу така корисна и најопштија

знања. А радничка удружења постараће се да осигурају практично извршење њихово даље развиће. Тад ће моћи владати у народним масама здравље, овај социјални задатак, који, по ријечима лорда Биконсфилда, ваља да се изирије ријешити.

ДОДАТАК.

О чистоћи у војној служби.

Дуго времена није се ништа говорило, ништа писано, а што је још горе, ништа радило за чистоћу војника. Овај, кад није случајно сматрао прљавштину као војничку врлону, имао је, ради задовољења потребе телесне хигијене, купање у току четири лјетна мјесеца.

Међу тим зна се како војена вјежбања, зној, прашина, кулук у штали, заједница хране, спавања и живовања, порађају код солдата одвратна лична смрад, нечиствоћу и тешки задах у општим собама.

У новим касарнама до душе направљене су умиваонице. Покушало се с уважањем парних купатила, недовољних за праве тијела; пробало се више пута с разним методама прања, без илј похоту ступања, имерзјом (бање) или прскањем (душени). Неке војене старјешине траже, да се војини и сваки дан трљају насачушеном грубом рукавицом.

У погледу купања у касарнама, изгледа као да се пошло путем практичних и систематичких, што ће у војску увести истовјетну личну чистоћу, у мјесто привидно чистоће мјесних пуца и дугмета.

Донета је првјекна потреба, да војска не оставе и даље школа нечиствоће, као што је била дуго вријеме школа појачаства. Од војска према томе треба захтијевати свакодневна обшита трљања гру-

бом рукавицом, сквашеном у сапу-паву воду. Да се отклони кизреж уста (стоматит), гонити војнике да често плачу уста и чисте зубе маражом и насачушеном водом; пазити такође честом измивањем на чистоћу коже под косом, дјетородних органа и нарочито нога. Ако солдат не узима чисте појне бање, на претима начине се прикаста и дебела наслојавања, која могу са вријеме маршева произвести опширна разбојављања.

Одијело војника нех се држи врло чисто; а као рубље, драје помучне кошуље, једне гаће, једна марама и једна салфета биће му неопходно.

— Касарна је нешто најнечистије, управо проклето, јер јој се зидови под не-престано напјају свакојаким смрадом. Прва ствар, коју треба учинити да се отклони нечиствоћа војничког штања, то је, да се по примјеру пруском одреди једна соба за дан, а друга за ноћ. Затим треба учинити неспоробним под а зидове касарне и држати их у сталној обзирној чистоћи, која се само остварити може свакодневним прањем великом количином воде.

Чистоћа војног логора састоји се у кратко у овом: скупљати и удаљавати сваког дана љубре и нечисту воду; дубоко закопавати све органске остатке а нарочито животињске отпатке: — покринати земљом рупе, које служе за проходе; — мијешати често сламу, што служи за спавање трупама и т. д.

Ми смо увјерени, да ће, држећи се једино правила чистоће, утијерати у лаж тако жалосну фразу, коју је последњег столећа изрекао војни хигијеничар Пиретт, говорећи о солдату: „Plus occidit aer quam gladius“ (више убија ваздух него меч).

Прегледни (синоптични) закључци

коже у опште	обилвања, пре- кивања, плукања, (неопходна не са- мо за здравље, већ и за сам живот)	извањена у мивања са са- пуном. Бање ријед чистото сваких 15 дана.
Нога:	умивање сваког дана и бања на седмицу.	
Рука и нока:	умивања са сапуном и трљања четком, којеко год пута буде нужно.	
Уста, губици, зуби:	паци- нање поселије сваког јела — чет- кати зубе јутром и вечером.	
Лица, врата, нос, уши:	отирати овај дијелови јутру и вече.	
Коже под косом, брада:	чешљати и четкати посу и браду јутром и вечером (четка, четка, бријачница нех буду несаучно лична).	
Аногениталних дијелова:	пратк у јутру и вече.	

Чистоћа у разном узрасту,
код оба пола.

Одијело у тјелу	сми- слу четкати и мијати бањом	
Кошуљу (дневну и ноћ- ну), постоје:	мијешати три пут неједнак.	
Гаће, флазелу:	кејешати једном на неједну.	
Маражу:	мијешати три пут неједнак.	
Свакодневна чистоћа	своје.	

дува видимо из извјештаја француског генерала Милота ове занимљиве податке :

Јоси 17. Јуна из јутра била је нападнута француска козница од Кинеза, који су се расули по околним жбуновима и из близина на нас пуцали. 23 пак, кад смо покушавали да приђемо преко Сонг-Туанга, наша предња стража би поздрављена пушчама патром. Око 7 ура непријатељ се поче повлачити наатраг и ми приђемо преко Сонг-Туанга. Тада смо имали само три рањеника. У том тренутку нашем заповједнику учини се, да ће добро бити, да поведе једног парламентарца и предњим кинеским стражама. Кинези овоме признаше, да им је објављен уговор мира од Циен-Цина, и извјештају се, да нијесу они пуцали на Французе, него брђани, који по пријављу редовној војсци. Додаше још и то, како су они војни да наче на уговор, само траже, да им се да пет шест дана, да би се могли макнути с позиције. Одмах за тим дође један виши мајоран, који се иза за генералисима, те и он записе рок од пет дана. Француски заповједник одговори, да није од потребе тако велики рок, јер се позиција може напустити и за много краће вријеме. Око двије уре по подне дођу друга два мајорана, него пођоше одмах наатраг. Иза тога ми смо одмах опремили Канезима ултиматум, у којем смо тражили, да се за једну уру макну с позиција. По истеку тога рока крену смо се с једном колоном и послје два километра марша бисмо нападнути у једном кланцу од 4000 редовних кинеских војника, који су били наоружани и бомбама, рингтонима, уништеркама и револверима. 24 рано у јутро наша колона би нападнута са двије противне стране, а за пласи маневрисала је трећа војска, која нам је имала пресећи повратак. Број непријатеља растао је све више и више, те наш заповједник морао на помлетку издати заповијест за умицање. Између 10 и 11 ура бој је био врло озбиљан. Ми смо имали знатан губитак. Наши коморници, баш кад су товарили робу, бисмо нападнути, те се разбојосе, и тако зав наш пртлаж паде у руке непријатељу. Пушкарање трајало је до 1 уре, докле нијесмо умицали преко Сонг-Туанга и стигли у Бакле. Даље нас нијесу Кинези гонили.

Политички преглед.

Са конференције лондонске јавља се само толико, да она у типичној ради свој постоја. Конференција је изабрала подмор, који сада конструје финансијски извјештај, те га је влада инглеска подијела с Мисиром. До сад су само уградне ствари од тога извјештаја претресане; до главнијих још се није дошло. Подмор се подијелио на три групе: у првој су инглески заступници, који бране цигре своје владе; у другој су француски заступници, који те цигре напуштају; а у трећој заступници осталих енда, који још узима слабо учествују у расправама, а само назо и настојавају, да се конференција не развали, јер такво им је унутрешно од њихових влада издато. За сад се дакле само нагађати може о походу конференције, премда се у опште држи, да ствари не нагизају баш тако рђаво као што се чини. До душе нико не превиди вољне тошпоће, које се имају савладати, али се ипак опажа, да није искључена могућ-

ност, да би се могло доћи до споразума и на тај начин ријешити ово тугаливо питање. Аустрија, Њемачка, Русија, Италија и Турска држе се на конференцији пасивно и због тога може би се сматрати као силе неутралне. По оне ће се ипак трудити, да посредују између Инглеске и Француске и да дају својне такве између инглеског приједлога и француских приговора, кад дође до најтеже ствари: да се обави један дио од пореза на банитине и да се обави камата на мисирски дуг. Сва је прилика, да ће ове силе подијети у тој ствари неки трећи приједлог, који ће стојати по ериједи између француског и инглеског.

Има још један разлог, због кога се држи, да се конференција не ће расути. Главни, за чим Француска на конференцији тежи, ово је: да се камата на дуг мисирски не обавије и да се вјерован мисирски без велике невоље ни у чем не штете. Из мисирског буџета видјеће се, има ли те невоље, на ако је нема, онда не ће из сенатски кабинет бити противан француским захтјевима, јер и њему је стало до тога, да се инглески вјеровници не опште. За то се у Паризу навају уступкама од стране Инглеске, чим се види, да се могу мијењати цифре у приједлогу, који је подијела влада инглеска.

Трећи и највиши разлог за успјех конференције лежи у једном положају Мисира и у великој нужди да му се помогне. Јер шта би било, да се конференција расне? Шта би могао почети инглески кабинет? О томе не зна ниједан дипломата и ниједан финансијста на конференцији ништа не каже. Тек толико зна се, ако се Инглеска не би могла споразумјети с Јероном и у споразуму с њом пронаћи начин како да се Мисир избави од савршене финансијске пропасти, онда би га она морала спасавати сама, т. ј. из својих ередстава. А куда би то одвело, то није тешко погодити.

Кабинет Ферјеа страда данас највише од — козере, која је постала политичко питање, које може востати за владу француску много опасније него сва унутрашња опозиција и сви заплети на страни. Сви су скочили у Француској против владе због тога, што није имала петље, да се одлучно најасни против државна народне светковине која је имала бити у понедељник, него је свалила сну одговорност на париски општински вијеће, за које се најпријед могло знати, да ће бити на државне светковине, ма да кошта у земљи бјесни, и које је донета и закључила, да се речена светковина држи. „Евтрискиан“ јављајући да ће министар унутрашњих дјела поћи у Тулон, додаје, да г. Ферје не би имао никакво да се боји од козере, јер ће га на комаде растргнути прије него што крочи погом у вихор; јер само њему, њему једином има се захвалити нова кула, коју нам је донио на „деговот Тонкина“. У истом смислу изражавају се и остали аналети.

Поред овјех пријекора влада је још у великој неприлици и због Кине. Кинезима дошта није могао доћи у помоћ бољи савезник од козере, јер Французи су данас са свјем несомни да што предузму против Кинеза. Војска коју адмирал Курбе има у Тонкину, није довољна, за какво веће полудеће против Кине, а на штапање нове војске, при козери у земљи, није ни мислити. У свако друго доба већ би се чула војничка треска у Француској и опрема била се нова војска за Тонкину, да поткријени ултиматум, који је са француске стране послат у Пекинг. Овако пак Француска мора да стоји уклесана због козере, на ако би кабинет Ферјеа и узео пријетњи тон, не би му се вјеровало у збиљу, јер кинески заступник, који стоји у Паризу, добро види, како је данас у Француској, те ће влади својој телеграфовати, да се не да запланити од француских пријетњи, јер је република данас због козере несомни. И тако ће по свој прилици влада кинеска одбити захтјеве француске, а влади француској, у данашњој ненадајој лепоји њеној, не ће остати друго, него или да понусти од својих захтјева или да се о врло мутним нагледним унуту у рат са кинесима небесног царства.

Гледетон је прошле недјеље јавно довој кући, како је горња кућа петином гласова одбила приједлог за реформу избора и како се због тога парламентар мора одгодити до јесени, када ће се сазвати у изванредну сесију, на којој ће му се по други пут изијети овај приједлог. Истодни инглески осуђују постанак горње куће. Тако међу осталијема „Тајмс“ ову лекцију чита инглеској господи од горње куће: „Опозиција не ће имати дуго да чека, па ће горње осјетати пошљедике својега неразумног постанка. Перови су напукли на себе нешто, од чега се више морају бојати, него од пријетњи агитатора, налукав су на себе осуду свајех арелних умјерених и разумних политичара. Горња кућа саз се упустила у борбу, која се може завршити само са њеним поразом и њеним штетом.“ Из овјех ријечи изведе неки ластови, као да се у Инглеској смилера, да се горња кућа реформише у правцу радикализма.

У докел дому парламента опет је прошле недјеље унутрашња влада, шта је са Гордоном? Ратни министар одговорио је на то питање, али му је одговор био мршав. Да је Картум био, о томе изада нема још никаквог извјештаја: „Дези-Телеграф“ пак јављају ово из Александрије: „Кедиа је примио званичне извјештаје, да се Картум још држи, али у тој држави нико не вјерује. Нубар паша и сви уредовници министри држе, да се Картум предао. Војска бунтовничка знатно се појачала. Како се жетва пожеља, народ иде истом к Медхију. Кедиа је јак забринут због овога вјероуказног покрета, који се јак распростира у све крајеве, где се мухамедовски елемент налази. Тако прича харија, који се тек врнуо из Меке, да је и тамо гласило одушевљење за Медхију.“

Каврикала страна у Белгији одржала је савршену побједу. Она је предлаз побједоносно и у сами сенат. Кад су либерали при изборима за комору од 10. Јуна подлегли, надали су се, да ће барем у сенату стети ма и најмању већину, те тајем козино толико опријети се свемогућности криликалног кабинета Мазуова. Сад је и то падање ишчезло. У прошлу еријеху били су избори за сенат, и ишчезли су врло неповољно по либерале. Кририкални имају данас и у сенату толику већину, коликку либерално министарство никад није имало. Према томе обрт је у Белгији савршен и кририкални су за четврт вјер година осигурали своје господарство у тој попревазасту слободњачкој земљи.

Свак се чути том обрту у Белгији. Али кад се он поближе промотри, није му тешко докучити уроке. И овај појав може послужити као један доказ више, да политичке партије најдје не може спасти њихово лијено име, него њихов поштеа, савјестан и несобичан рад. Либерална белгијска странка носила је лијен слободњачки назив, али јој дјела нијесу изадала, нијесу у многом којечему одговарала том имену, па за то је и пала. Она је сама свој темељ потконала, и на тај начин подијала међу за своје противнике кририкалце. У државној управи она је показвала толико недостатка, шта више тежак по квариности, да се то није могло претрпати и изабацивати лијеним именом либерала. Либерална је влада и народ оптеретила великим дањима, а ово никакво није могло утврдити њену популарност. Либерална је влада нетискала школску наставу на руса поповених и калуђерских и отворила је јавне државне школе са учитељима које је држава плаћала, па на самом дјелу показало се, да су оне школе много горе него оне поповске и калуђерске, а народ свашта осједје не по начелу него по успјеху. Сем тога либерална странка сама се међу собом подијелила, те је настао жестоки рат између либералних доктрина ра на чијој је страни стојала буржоазија са индустријом и великим капиталом, и између напредњака, који су изгипали социјализму и на чијој је страни стојала радикална класа. Разумије се, да је при том жестоком раздору могао наћи своју корнетику трећи, а то су били кририкалци. На тај начин тумачи се пораз либерализма и побједа кририкалаца у Белгији.

Врховни управник Босне и Херцеговине, г. Калај, вратио се са свога пута по тјем крајевима, где је три недјеље дана пробавио. Бечки листови јављају, да се је вратио у опште потпуно задовољан оним, што је видио у долазу. Обично је, да се тако враћају сви министри и политикоскојиница са својих путева, јер нико се обично и не да да виде друго што н'ако што ће им се допасти. Но да г. Калаја хаку, да се он умије смјатати од те регуре, јер његова је налика, да влада настојава, како ће доћи у што непосредниј додир са самим народом. Ако је и ове године г. Калај шедовао том племенитом наузегу, на се, као што листови јављају, с пуним задовољством вратио из Босне и Херцеговине, онда им се вјеровати мора, да је у тим крајевима боље стање ствари наступило. Као најзначајнији резултат овогodiшњег путовања Калајева из Босне и Херцеговине поводи се то, што се овох приликем народ тамошњи није толико тужио, као до сад, на управу и на чиновнике, него су се жалбе и жеље његове односиле на предмете материјалне нарави, на одмоваће имовинске, на питања пореска и на чисто лична интереса. Сем тога примјетио је г. Калај, да се данас у Босни и Херцеговини много више ради него икада до сад, и да се сточарство и земљорадња у великој мјери развија, а по гдје гдје чини се попушта и у индустрији. Из свега тога изведе бечки листови, да ће „Нова Аустрија“ лијено напредовати, само не треба ни у чем прешити. „Да би се тај пријезд из старе турске Босне у нову аустријску што јаче осигурао — вели стара „Преса“ — воља ће тамо влада, која ће поступати неуморно и увијавно као икоја. Паш је задатак у Босни, не само да унапредује ту земљу материјално, него да у њој брањиво и интересе наше слободније политике. Кад би

се у Босни равн управљало, то не би била само неспреда за ту земљу, него и за нашу инострану политику, којој је толико шта на благославном поздраву. Ми не смијемо у Босни водити пасивну политику. Ми морамо тако водити активну политику. Нама није доста само ово недовољно стање, што дође нама суједн. Ми не смијемо допустити да та земља постане предмет ерија на суједна југославичка наметна, што да постане „среднито“ које ће па к себа проталчати. У том смислу ми радумијемо залажењу влади у Босни и Херцеговини, и жељели бисмо у интересу тајне кријкал као и монархије да се тај пријезд одржи што је могуће дуго.“

Јавили смо већ, да је игродна скуштина у Бугарској почела радати. Њу је отворио Калај кратком прјестоним бесједом, у којој рече, да је сазвао скуштинану, како би се сазмалским пословима дво правца по народној жељи, коју влада жеља савиати. Та се жеља већ показвала што се личе некијех нужних закона, који ће се скуштинану на расправу подијети. Калај је ујерен, да су посланици с повременом најијером дошли, да учине добро отаџбини и да утврде тјерну управу, па се не сужила, да ће они не само испунити свој задатак на најредовнијачи начин, него и да ће показати на дјелу, да и у Бугарској може успијети влада постојати у пуној складу са поретком неопходним за спештрални развјатак земље.

Прии изод ове скуштинане био је то, да је назо министарство Цанованово. Оборише га радикалци у свази са консервативцима. На мјесто Цанована позвао је Каравелов да састави ново министарство. Овага је саставио, и Калај је то министарство истоврдио. Већ радикалци Каравеловом, узео је у своје министарство књижевника и башнег министра Савојевога, да ни му портеља министра унутрашњих послова; за министра иностраних дјела узео је Завоја, некадашњег дипломатског агента у Цариграду; за министра правде и правосјете узео је радикалца Радославина и Каравелова. Министарство је хомогено, но у њему су само два позната имена: Каравелов и Савојева. Оно је за пет година, од како постоји књижевина Бугарске, већ десето министарство. За Цанована хаку, да је због тога пао, што није оправдао очекивања, која су па њега подизали. По свој прилици пашике из истога урока и Каравелов још да много краће вријеме, јер друго је био пош опозиција а друго сједјети на министарској столица. Каравелову бисмо много теже да изведе у Бугарској свој радикалски програм него што је Цановану тежило да изводи своју либералну намету. У осталома, ми жељимо поновне кабинету свипу еребу, јер жељимо еребу Бугарској.

Сабор краљевина Хрватске и Славоније одгодиће се до који дан, ако то већ није учинио. Има већ 10 дана како он није, а држио је преко 30 сједница. По што је сабор ријешити главне предмете, који су били за расправу у овој сесии ериједјели, са свим је оправдање жеља његових чланова, да се сједнице одгоде. „И могае су се већ одгодити — како јављају „Народне Новине“ — да се опозиција није свидјела, расправу о законској основи, којом се привремено успијелу неке установе закона о власти судске, без никаквог разлога тако дуго развијати. Да се овај пошљедни, па озу сесии на дневном реду стојећи предмет што прије ријешити, саборско председништво, од великог дијела чланова нарочито заможе, уретио је у суботу сједницу и за јучерашњи дан, одјелу. Доким чланови опозиције што тиво к чланови народне странке хошу да одгодом саборских сједница, могао се је праведно очекивати, да ће и чланови ову одредбу предсједништва, да се саборска сједница држи у недјељу, са задовољством позадвати. Али да, у парламентарном програму славне наше опозиције гласи пријаточка: да ни једна саборска сједница не смије проћи без саблазна.

И с тога је јучер славна наша опозиција и ону одредбу предсједништва, да се у недјељу држи сједница, узела за повод, да изазове шквалца. Бис је заступник Ђаконички, који је јучер с том врло патриотичном најијером дебитирао. Премда је хрватски сабор већ више пута без приговора нијежао у недјељу, глас. др. Коста Рајновић изјавио је ипак у одредби предсједништва акт неапабоштва, против којег се је његово пошљедно чувств у дубоки својој узрујало. Тај приговор пошта Војновића био је апаи, на који су чланови „странке права“ само чекали, да омет оруже част хрватског сабора и саборца. Заступник Писачић удари против предсједништва, које је јучер волио господи Крестив, у дијектану напати: „Изједрујете нашу католичку вјеру, сизаће нас, да паш католички блудни провазирамо, држећи на њ саборску сједницу, докле не допустите, да се сједница држи на Ваи благодан.“ Господи Писачић није претстао овако напати, док му једна сакупљених са деснице није пријавио, да у сједници

Др. Цера Миљанић.

сабору нема ни зликова ни безијерада, да су сви чланови хришћанског сабора хришћани, буд католици, буд православни, па да је данас (јучер) недеља, а недељу да светкују исто тако православни као и католици, по том дакле да он нема разлика, овим поводом драхити католици против православних. — На ову скромну приједбу растројено се заступник Писачић одмах тако, да је укључио. Но сад је тим већа почта писати његов друг, заступник Кутузовић. Окренувши се према ђачкој галерији, овај савијаша, који је од силнога гласа нећ промукао, анострофираше деснију стереотипном својом посљом: „Стидите се! Срам Вас био!“ Ко ће би познати заступника приједбога, мислио би, да је е ума синао. Тога се је јучер изада побојас заступник г. Вукотиновић, кад је устао, да пита саборско предсједништво, „ко је тај човек тамо на десници, што тако у својој особи срамоти част изроднога заступника“.

Слушајући бјесомучну аину заступника Кутузовића, десница могла је овога зачешњак само ћутећи сажалевати; ипак су се на његовој средини чули и гласови, који су заступнику Кутузовићу одговарали: „Да, и заједно се егидимо, и заједно нас је срам, што сједите у нашем друштву!“

Јакошћој стридљивости и необичном управ такту предсједника сабора има се захвалити, што је сабор преко ове саблазни могао јучер пријети на специјалну расправу основе закона о судијама. Заједно је већ пријеме да се саборске сједнице одгоде. Будуће, задње сесије овога сабора, вјеројатно ће се атмо вјера у саборници расхладити.

Домаће вијести.

ПЕТИЊЕ, 7. Јула.

— Његово Височанство Кијаз понао је у уторник са малим пратњом преко Будво у Уцињ, гдје ће се неко вријеме задржавати.

— Како у руским листовима читамо, у Москви и Петрограду у круговима саучесницима Славенима расиравала се сада питање о установању Црногорског Подвора у Москви, по примјеру Српског, Јерусалимског и Антиохијског подвора. При избору мјеста за ово подворје ика се у виду земљиште, које припада познатој московској цркви св. Тријуна. За разлог оном избору дају то, што је за владе императора Александра I. тадашњи владика црногорски Петар I. пренио у тај храм моћи св. мученика Тријуна. У прошлој години, о крунисању цара рускога, Његово Височанство Кијаз понао је ову светињу у Москви, и примивши тријуновску деустицију с московским митрополитом на челу говорио је чудесну бесједу „о узајамности између велике Русије и малене Црне Горе“, при чем је учинио и прилоге цркви угодника. Црква св. Тријуна има данас веома значајне приходе и капитал.

— Позоришна дружина г. Ђ. К. Протића наставља редовно свој рад дајући скоро сваки дан представе из потпуно задовољства наше публике. Иза представе, које смо у овом листу већ познати и по „Црногорци“ оцијенили, она је данас још ове представе: у уторник 26. Јула „Језунтија његов питомца“, у сриједу 28. Јула „Мојрица“, у петак 29. Јула „Боја за Косову, или Пронает Српскога Царства“, у суботу 30. Јула „Чизмар као вампир“, у недељу 31. Јула „Лилијек против пунџа“ и „Пркоса“, у понедељник 2. Јула „Лукреција Борђија“, у четвртак 3. Јула „Париски Колетер“, а данас у суботу 7. Јула представљаће се „Белијаљова Кћи“. Све су претлаче даване, у главном узвешени, с одличним успјехом, тако да позоришна дружина г. Ђ. К. Протића с пуним правом заслужује име правог умјетничког друштва. Ако смо добро извјештели, дружина она намјерава да нас остави у уторник. Морамо признати, да се врло нерадо растајемо од овога друштва, које нам је на тако пријатан начин зачинило много вече и које је и ипак својим понашањем засведочило своју солидност. Оно ће поћи одакле у Котор. Ми му жељимо најбољу усјех сукла.

— Једна један пут наступили и код нас први летњи дани. Заједно небеса пријидла свом жетивом у тјеме, да момак узаври. Зрачи њени жегу и на нас све стране, те ако тако потраје за дуго, опет ћемо у стару пјесму. Ни саме ноћи, које су ипак на Петини изада и у највише лето пријатне са своје хладовине, не могу овога пута да расхладе ваздух са свјетом, те смо на муку од занаре. Али ваља тријети.

Црногорско Поморство.

Св. Никола, 24. Јула. — Ове недеље имала смо мајстро прилично јак и

облачно вријеме, па шалок пралично јак облачно и кишу, па за три дана мајстро прилично јак и ведро вријеме. А море мирно.

Улазак и излазак Бојане био је слободан.

Доједрише:

Траб. при. „Две Амичи“, топ. 24, кап. Фахри Гучи, из Медве, су 5 момака, крцат карбуна.

Траб. при. „Бела Марета“, топ. 25, кап. Ади Максуд, из Медве, су 5 момака, крцат соли.

Траб. при. „Скутарица“, топ. 25, кап. Мустафа Дави, из Обота, су 5 момака, крцат руја.

Траб. при. „Аврајје“, топ. 19, кап. Азиз Осман, из Обота, су 5 момака, празан.

Траб. при. „Улазане“, топ. 43, кап. Мустафа Јакоја, из Мљегана, су 9 момака, крцат трговине.

Траб. при. „Мурадие“, топ. 40, кап. Адем Мехмед, из Тријешћа, су 6 момака, крцат трговине.

Траб. при. „Леоне“, топ. 35, кап. Брахим Дрмани, из Обота, су 5 момака, крцат руја.

Поједрише:

Траб. при. „Две Амичи“, топ. 24, кап. Фахри Гучи, из Обот, су 5 момака, крцат карбуна.

Траб. при. „Бела Марета“, топ. 25, кап. Ади Максуд, из Обот, су 5 момака, крцат соли.

Траб. при. „Скутарица“, топ. 25, кап. Мустафа Дави, из Тријешће, су 5 момака, крцат руја.

Траб. при. „Аврајје“, топ. 19, кап. Азиз Осман, из Крф, су 5 момака, празан.

Траб. при. „Улазане“, топ. 43, кап. Мустафа Јакоја, из Обот, су 6 момака, крцат трговине.

Траб. при. „Мурадие“, топ. 40, кап. Адем Мехмед, из Обот, су 6 момака, крцат трговине.

Траб. при. „Леоне“, топ. 35, кап. Брахим Дрмани, из Тријешће, су 5 момака, крцат руја.

Уцињ, 24. Јула. — Ове недеље изада смо вјетроме од I. и IV. четвртица умјерене, дагушне, и за вријеме тишину, кад кад ведро а кад кад помешто облачно, а мирно море.

Доједрише:

Траб. при. „Леоне“, топ. 35, кап. Б. Дрмани, из Обота, крцат за Тријешће.

Траб. при. „Велоче“, топ. 19, кап. Б. Уси, из Спљета, празан.

Траб. тур. „Уда Верди“, топ. 33, кап. А. Асан, из Ресна, празан.

Траб. при. „Аврајје“, топ. 16, кап. А. А. Мухај, из Котора, празан.

Траб. при. „Душа Моја“, топ. 24, кап. Б. Дави, из Корчуле, крцат крша за Драч.

Траб. при. „Софија“, топ. 24, кап. М. Туло, из Тријешћа крцат, и искрца нешто овдје.

Траб. при. „Бахрије“, топ. 36, кап. С. Мустафа, из Тријешћа крцат, и искрца нешто овдје.

Барка при. „Душа Моја“, топ. 4, кап. А. Ама, из Спљета, крцат ленама.

Барка при. „Вир Назар“, топ. 3, кап. З. Абдула, из Спљета, крцат ленама.

Барка при. „Бара“, топ. 3, кап. П. Зејнел, из Бара, празан.

Барка при. „Сејдана“, топ. 3, кап. З. Мустафа, из Драча, крцат котрова.

Поједрише:

Траб. при. „Леоне“, топ. 35, кап. Б. Дрмани, из Тријешће, крцат из Обота.

Траб. при. „Велоче“, топ. 16, кап. Б. Уси, из Драч, празан.

Траб. тур. „Уда Верди“, 19, кап. кап. И. Асан, из Брандана, празан.

Траб. при. „Аврајје“, топ. 16, кап. А. А. Мухај, из Драч, празан.

Траб. при. „Душа Моја“, топ. 24, кап. Б. Дави, из Драч, крцат крша из Корчуле.

Траб. при. „Софија“, топ. 24, кап. М. Туло, из Обот, крцат из Тријешћа.

Траб. при. „Бахрије“, топ. 36, кап. Сулејман Мустафа, из Обот, крцат из Тријешћа.

Барка при. „Вир Назар“, топ. 3, кап. З. Абдула, из Бојану, празан.

Барка при. „Бара“, топ. 3, кап. П. Зејнел, из Драч, празан.

Барка при. „Сејдана“, топ. 3, кап. З. Мустафа, из Драч, празан.

Бар. 30. Јулија. — И ове недеље имадосмо летња времена и. т. т. вјетроме од I. и IV. изад, ведро небо и мирно море.

Барометар држаше се преко 76 — Стање температуре Ресм. 26. — 20. Јула дође из Тријешћа и Дазмацје пароб. аус. уг. „Јонијо“, кап. Б. Валунић. Нети искрца велико трговине и путника за ову луку и крену у одређено вријеме за Арбанију и Крф.

26. тек. дође из Котора брац. аус. уг. „Виртуоза Мариета“, топ. 14,

кап. Тријеве Цанутовић, крцат клака за овдје.

25. тек. врати се уредно вишенеме-пути пароброд „Јонијо“, из Крфа и Арбаније, који по што учини своје операције овдје, крену сутра дан у 5 сати за Дазмацју и Тријешће.

27. тек. дође као обично из Тријешћа и Дазмацје пароб. аус. уг. „Финум“, кап. Федерико Беланита, који искрца нешто трговине и путника за ову луку и крену у предисато вријеме за Арбанију и Крф.

У ову луку ваља се један доста велики и а. м. о. р. к. који буди да је веома опасан за човјека било је јављено од калетанства лука, да се куцаони држе краја.

Предузете су неке мјере санитетске и за бродове долазеће из Италије.

НОВИЈЕ.

— У понедељник 2. ов. м. држана је у Паризу народна светкосија. Варом је била скићена заставама. Народ се стекао око општинске куће. Бачка војска, на број 7000 дјетиња, проманирала је испред општинске куће уз свирку и уеклике. Иза ђака прошла је једна рула са црвеном заставом на којој писаше „Амнестија“. Држало се, да ће они правити перед, но прошло је све на миру, док се није дошло до статуте Штразбуршке. Ту на један пут немо повиче: „Доље с Француском!“ на што наста ужасна граја и општи поклан: „У воду с Прусаким!“ Онај те је викнуо против Француске, срећно уматне, а раздражена свјетина групе пред гостионицу „Континентал“, која бјеше скићена заставама свијех народа, те здрип звније пруске заставе и хтједо да их јавио снази, по полицији то сирјечи. Иначе није било никакве несреће, осим што су много страдали прозорни на гостионици „Континентал“.

— Пошљедњи извјештај о колери (од 2. ов. м.) гласи, да је у Марсији умро оне ноћи 32, а у Тулоу 11 челадета. Колера је бучнула већ и у Паризу.

— Њемачки цар Вилхелм стагао у Гастају, гдје ће узимати бање.

— Из Бухарешта јавља се, да је сједињена опозиција заказала била за прошлу недељу, скуп, и у име тога издала прокламацију, у којој отворено позива на буну. На скупу многи су држали ужасно жестоке говоре, нарочито Вларемберг и Вернеско. Овај пошљедњи управо је грдно краља и пријетно му. Ушљед енергичног протеста многих прилепних настане права туча, која се рширила чак на улици и до конзервативног клуба. Многи од опозиције стану пунати из револвера, но на срећу никога не погоде. Морала се полиција ушести, да ред успостави.

— Расписано је по узимање у војнике момчади из Босне и Херцеговине за наступајућу јесен. Узеше се и овом приликом 1200 момака, и то од онијех те су се родили 1863 и 1864. Кад се то изврши, поставиће се четир нове босанско-херцеговачке пјемачке компаније.

Телеграми „Гласа Црногорца.“

ЛОНДОН, 4. Јула. — „Тајмс“ јављају из Шангаја, да је Цунглијамен одбио захтјеве француске односно ратне пакладе и повлачења војске кинеске.

ПРИЗ, 5. Јула. — Делениа Тајмеова, по којој је Цунглијамен одбио захтјеве француске, формално се оповргава. Држи се, да ће се скоријем постићи споразум.

ПРИЗ, 6. Јула. — Кина је дала прву сатисфакцију Француској тиме што је: венично обнародовала у Пекигу 4. ов. м. објаве кинеске у смислу уговора цијенинског. Ескадра Курбетова не ће још ступати у акцију, но ће само мотрити на Кинезе док се цијела ствар не уреди.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Потписано надзорништво изјављује

овим путем срдачну благодарност г. Ареу Пајсвићу штампари из Новог Сада, што је и ове године послао 182 комада црногорских књижаца и неколико нових књижа, да се раздаду као награда за годишњи испити најбољим а најсериознијим ђацима црногорских основних школа, које је и учинио по његовој племенитој жељи.

Петинье, 6. Јула 1884.

Гласно Школско Надзорништво.

Јавна захвала.

Благодарносту тројум срцем према саучешћу пот. грађанства петинског, које је наводило присуствовати спроводе наше нигда незаборављене материје односно бабе МАРИЈЕ, која се у вјечност преселила 1. Јулија, нека је овим наша незаборављена хвала и објела. Особитом благодарносту у успомену на нам остати редовно заузимање, да да што сјајнији спровод испадне, пречасног протођакона Ф. Радичевића са часним сродницима Крстом Матаковићем, господом учитељем Ј. Вишковићем и г. учитељем С. Мартиновићем којијема буди хвала и наше признање.

Петинье, 6. Јулија 1884.

Син Јован Вулатић.

Унуци Вуко, Томо,

Михаил Вулатић са свом породицом.

Књижевни огласи.

„Н Е В Е Н“

ЧИНА ЈОВИЊ ЛИСТ

донеси у своје дванаестом броју за 1884. овај садржај: 1. Укобаше Мед језа (са насловном сликом). 2. Мали цинар (српшета). Превео са мађарског Ва. па. Војновић. 3. Овејана зрица. 4. Велика летње врућине. 5. Копањик (пјесма од М. — Ва.). 6. Патуљци честитају својо цару крешо име. — Шала са пуном врећом слика. — 7. Из књиге живота од — и. — 8. О аулањима, од Орфелиније. 9. Двије анегдоте. 10. Шта сам ја ових дана видео, од Н. Н. 11. Маленкости 12. Дантања. 13. Ријешена дантања. 14. Позив на претплату.

Рукописи и све што се тиче уредништва, шаље се на адресу: Dr. Jov. Jovanović Wien, IX. Porcellangasse 56. — „Невен“ чина Јовињ лист, излази двапут мјесечно на читавом табаку. Цијена је за Аустро-Угарску на читаву годину 4 фора, на пола године 2 фора. За Србију и Црну Гору и остале крајеве 10 дина. или 5 ф. у банкама на читаву годину, односно 5 динара или 2 ф. и 59 новч. на пола године.

Штампарија А. Пајсвића у Н. Саду.

О Г Л А С И.

Продаје се на Петинју кућа у којој је држана апотека. Кућа даје годишње 50 наполеона у злату уз четворомјесечно примјање кирије. Продавалац дао је за исту 1100 талијера и при том придобио јој авију која је повисила цијену ч. ђе. Ко исту жељи купити, нека се обрати лично или писмено на г. Ст. Радонића.

(1—3)

Личење Радикално и БРЗО

свијех

БОЛЕСТИ нервозних, ЕПИЛЕПТИЧНИХ И ТАЈНИХ по мојој сопственој методи.

Награда се не тржи ни пријед него кад болесник оздрави.

Др. проф. А. МАЛАСТИНА

члан многих учених друштва

106, Faubourg, St. Antoine 106, Paris.

— 23 —

ЛЕКОВИ СЕ ДАЈУ ПРТЕО ПИСМА.

(7—52)